

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ 2:

Εργαλειοθήκη ηλεκτρονικής μάθησης για την πράσινη και κοινωνική επιχειρηματικότητα

Ενότητα 6

Παρουσίαση των πολιτικών της ΕΕ που σχετίζονται με την επιχειρηματικότητα μέσω βίντεο

Αναπτύχθηκε από

Εταίρος 7 – MOBAD

Ενότητα 6: Παρουσίαση των πολιτικών της ΕΕ που σχετίζονται με την επιχειρηματικότητα μέσω βίντεο	
Στόχος της θεματικής ενότητας:	Αυτή η ενότητα έχει ως στόχο να παρέχει στους εκπαιδευόμενους τις απαραίτητες γνώσεις σχετικά με τις πολιτικές της ΕΕ που σχετίζονται με την επιχειρηματικότητα. Η ενότητα εισάγει τους εκπαιδευόμενους σε μια γενική κατανόηση της διαδικασίας χάραξης πολιτικής στην ΕΕ από τη σύνταξη έως την εφαρμογή και στη συνέχεια προχωρά με ένα χρονοδιάγραμμα των πολιτικών της ΕΕ που σχετίζονται με την επιχειρηματικότητα με μια διαδοχική προσέγγιση.
Μαθησιακοί στόχοι:	Οι μαθησιακοί στόχοι της ενότητας είναι: <ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοήσετε τα βασικά στοιχεία της χάραξης πολιτικής γενικά • Να κατανοήσετε πώς δημιουργούνται οι πολιτικές στην ΕΕ • Να κατανοήσετε πώς διαδίδονται και εφαρμόζονται οι πολιτικές στην ΕΕ • Να κατανοήσετε την εμφάνιση των πολιτικών που σχετίζονται με την επιχειρηματικότητα • Να κατανοήσετε την ανάπτυξη των πολιτικών που σχετίζονται με την επιχειρηματικότητα • Να κατανοήσετε την τρέχουσα πολιτική της ΕΕ για την επιχειρηματικότητα • Να κατανοήσετε τις διάφορες πολιτικές της ΕΕ σχετικά με την επιχειρηματικότητα
Μαθησιακά αποτελέσματα:	Στο τέλος αυτής της ενότητας, ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να είναι σε θέση να: <ul style="list-style-type: none"> • Περιγράψει τα βασικά στοιχεία της χάραξης πολιτικής γενικά • Αναγνωρίσει τις διαδικασίες χάραξης πολιτικής στην ΕΕ • Αναγνωρίσει τις διαδικασίες διάδοσης και εφαρμογής της πολιτικής στην ΕΕ • Προσδιορίσει τις αρχικές και τις αναπτυσσόμενες πολιτικές επιχειρηματικότητας της ΕΕ • Αναγνωρίσει τις τρέχουσες πολιτικές επιχειρηματικότητας της ΕΕ
Περιεχόμενο:	Εισαγωγή Ακόμη και μετά από 60 χρόνια κοινού οράματος, εξακολουθούν να υπάρχουν εμπόδια και περιορισμοί για τις επιχειρήσεις, οι οποίοι περιορίζουν την πλήρη αξιοποίηση του δυναμικού τους στην ΕΕ. Αναμφίβολα, η οικονομία της ΕΕ αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις ως ενιαία αγορά και η μόνη επιλογή της για την αύξηση της ανταγωνιστικότητάς της είναι η προώθηση της επιχειρηματικότητας. Η πολιτικής της ΕΕ για την επιχειρηματικότητα αλλάζει με τρόπο που μιμείται τον τυπικό επιχειρηματικό κύκλο κάθε επιχείρησης: (i) σύλληψη ή ανακάλυψη μιας ιδέας για την επίλυση ενός προβλήματος ενός πελάτη και αρχικός ενθουσιασμός- (ii) διαδοχικές φάσεις ανάπτυξης του προϊόντος ή της υπηρεσίας, συμπεριλαμβανομένων των προβλημάτων και των προσαρμογών της αρχικής ιδέας μέχρι την κυκλοφορία στην αγορά- και (iii) η συνεχής διαδικασία μάθησης που συνδέεται με αυτόν τον κύκλο ζωής. Θέμα 1. Η Διαδικασία ευρωπαϊκής πολιτικής γενικά 1.1 Κατανόηση της χάραξης πολιτικής και της ευρωπαϊκής πολιτικής διαδικασίας 1.2 Λήψη αποφάσεων στην ΕΕ 1.3 Εφαρμογή των πολιτικών της ΕΕ Τροφή για σκέψη (3 ερωτήσεις) Θέμα 2. Πολιτικές κοινωνικής και χωρίς αποκλεισμούς επιχειρηματικότητας 2.1 Επιχειρηματικότητα χωρίς αποκλεισμούς και μικροχρηματοδότηση 2.2 Κοινωνικοί στόχοι της επιχειρηματικότητας 2.3 Περιβαλλοντικά ζητήματα και βιωσιμότητα Τροφή για σκέψη (3 ερωτήσεις) Θέμα 3. Χρηματοοικονομικές και οικονομικές πολιτικές για την επιχειρηματικότητα 3.1 Επιχειρηματικότητα υψηλού αντίκτυπου και ψηφιακή επιχειρηματικότητα 3.2 Συσσωμάτωση και διεθνοποίηση των επιχειρηματικών εγχειρημάτων 3.3 Το μέλλον της πολιτικής για την επιχειρηματικότητα στην ΕΕ Τροφή για σκέψη (3 ερωτήσεις) Μελέτες περίπτωσης (2) Δραστηριότητες (1 δραστηριότητα) Περαιτέρω ανάγνωση (λίστα με επιπλέον υλικό) Κουίζ (10 ερωτήσεις) Παραπομπές
Απαιτούμενος χρόνος:	90'
Hashtag της θεματικής ενότητας	#GreenEntrepreneurship #SocialEntrepreneurship #EUEntrepreneurship #EUEntrepreneurshipPolicy #DigitalEntrepreneurship #Agglomeration #Internationalization #FutureOfEntrepreneurship

Εισαγωγή

Ακόμη και μετά από 60 χρόνια κοινού οράματος, εξακολουθούν να υπάρχουν εμπόδια και περιορισμοί για τις επιχειρήσεις, οι οποίοι περιορίζουν την πλήρη αξιοποίηση του δυναμικού τους στην ΕΕ. Αναμφίβολα, η οικονομία της ΕΕ αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις ως ενιαία αγορά και η μόνη επιλογή της ΕΕ για την αύξηση της ανταγωνιστικότητάς της είναι η προώθηση της επιχειρηματικότητας.

Η πολιτικής της ΕΕ για την επιχειρηματικότητα αλλάζει με τρόπο που μιμείται τον τυπικό επιχειρηματικό κύκλο κάθε επιχείρησης: (i) σύλληψη ή ανακάλυψη μιας ιδέας για την επίλυση ενός προβλήματος ενός πελάτη και αρχικός ενθουσιασμός- (ii) διαδοχικές φάσεις ανάπτυξης του προϊόντος ή της υπηρεσίας, συμπεριλαμβανομένων των προβλημάτων και των προσαρμογών της αρχικής ιδέας μέχρι την κυκλοφορία στην αγορά- και (iii) η συνεχής διαδικασία μάθησης που συνδέεται με αυτόν τον κύκλο ζωής.

Θέμα 1 Η Διαδικασία ευρωπαϊκής πολιτικής γενικά

Περίπου στις αρχές της δεκαετίας του 1990, δεν υπήρχαν σχεδόν καθόλου ειδικές πρωτοβουλίες πολιτικής για την επιχειρηματικότητα, μόνο κάποιες γενικές πολιτικές για την προώθηση των επιχειρήσεων σε επίπεδο ΕΕ, οι οποίες περιελάμβαναν, εν μέρει, τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) και τους επιχειρηματίες.

Η πρώιμη εποχή - όπου μόνο φευγαλέες προσπάθειες για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας ξεκινούν γύρω στις αρχές της δεκαετίας του 1990 και τελειώνουν με το τέλος της δεκαετίας. Η εποχή αυτή χαρακτηρίζεται από δύο χαρακτηριστικά:

- Δεν υπάρχουν ειδικά μέτρα για την επιχειρηματικότητα.
- Προκαταρκτικές αναφορές μέχρι το τέλος της περιόδου.

Το στάδιο της αναδυόμενης πολιτικής της ΕΕ για την επιχειρηματικότητα, το οποίο μπορεί να εντοπιστεί από τα τέλη της δεκαετίας του 1990 έως τις αρχές της δεκαετίας του 2010, είδε τα πρώτα βήματα μιας πολιτικής για την επιχειρηματικότητα με κύρια έμφαση στη διάγνωση του επιχειρηματικού οικοσυστήματος και σε ορισμένα μέτρα στήριξης, κυρίως προς τις ΜΜΕ.

1.1 Κατανόηση της χάραξης πολιτικής για την επιχειρηματικότητα στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής πολιτικής διαδικασίας

Η κατανόηση της διαδικασίας χάραξης πολιτικής της ΕΕ είναι ζωτικής σημασίας για την κατανόηση του τρόπου λήψης αποφάσεων, του καθορισμού προτεραιοτήτων και πολιτικών.

Οι πολλαπλές διαστάσεις μιας ολοκληρωμένης πολιτικής της ΕΕ για την επιχειρηματικότητα εντοπίστηκαν και αντιμετωπίστηκαν μόλις πρόσφατα ως ένας πραγματικά διακριτός τομέας πολιτικής, κυρίως μέσω της έγκρισης, το 2013, του σχεδίου δράσης "Επιχειρηματικότητα 2020", το οποίο καθορίζει τις πρωτοβουλίες που πρέπει να αναλάβει η Επιτροπή για την περίοδο έως το 2020. Αυτή η ρητή αναγνώριση της επιχειρηματικότητας ως διακριτού τομέα πολιτικής σε αυτό το βασικό έγγραφο αντικατοπτρίζεται στη συμπερίληψή της ως έναν από τους τέσσερις βασικούς τομείς της πρόσφατα δημιουργηθείσας Γενικής Διεύθυνσης Εσωτερικής Αγοράς, Βιομηχανίας, ΜΜΕ και Επιχειρηματικότητας.

1.2 Λήψη αποφάσεων της ΕΕ

Μπορεί να υποστηριχθεί ότι στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει δημιουργηθεί ένα πολύπλοκο σύστημα πολλαπλών φορέων και ισορροπίας δυνάμεων. Ο εκτελεστικός οργανισμός σε ευρωπαϊκό επίπεδο είναι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οποία έχει την εντολή να εφαρμόζει τις ευρωπαϊκές συνθήκες μέσω της εισαγωγής τους στην ευρωπαϊκή νομοθεσία και την εποπτεία της εφαρμογής της. Εντός της Ευρωπαϊκής Επιτροπής υπάρχει μια κατανομή καθηκόντων, λειτουργιών και αρμοδιοτήτων που απαιτεί εσωτερικό συντονισμό για την ανάδειξη και εφαρμογή ολοκληρωμένων πολιτικών. Σύμφωνα με τον εσωτερικό κανονισμό της Επιτροπής, οι διάφορες υπηρεσίες της οφείλουν να συνεργάζονται στενά και συντονισμένα κατά την προετοιμασία ή την εφαρμογή των αποφάσεών της. Στην πράξη, η απαίτηση αυτή ικανοποιείται με διαβουλεύσεις που διεξάγονται μεταξύ της αρμόδιας υπηρεσίας και άλλων σχετικών υπηρεσιών "που συνδέονται ή ενδιαφέρονται λόγω των αρμοδιοτήτων ή των ευθυνών τους ή της φύσης του θέματος" πριν από την υποβολή ενός εγγράφου από την πρώτη στην Επιτροπή. Η αρμόδια υπηρεσία, αφού ενημερώσει τις νομικές υπηρεσίες και τις οικονομικές υπηρεσίες όπως απαιτείται, προσπαθεί να διαμορφώσει μια πρόταση που να έχει τη συμφωνία όλων των συμβουλευόμενων υπηρεσιών.

Ενώ το επίπεδο λήψης αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης απέκτησε εξουσίες, αύξησε τις υπερεθνικές δομές λήψης αποφάσεων και ενδυνάμωσε φορείς όπως η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Δικαστήριο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, εντούτοις δεν ξεπέρασε τα κράτη μέλη της. Όπως φαίνεται, τα κράτη μέλη εξακολουθούν να εκπροσωπούνται μέσω των κυβερνήσεών τους σε δύο βασικά εκτελεστικά και νομοθετικά όργανα σε επίπεδο ΕΕ, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Συμβούλιο. Επιπλέον, η μεταφορά αρμοδιοτήτων στο επίπεδο της ΕΕ βασίζεται στην αρχή της ανάθεσης αρμοδιοτήτων, δηλαδή: η ΕΕ πρέπει να ενεργεί εντός των ορίων που της έχουν ανατεθεί. Πράγματι, οι αρμοδιότητες σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν είναι μόνο αποκλειστικές αρμοδιότητες, μέσω των οποίων η ΕΕ έχει την αποκλειστική δυνατότητα να ενεργεί και να δημιουργεί ευρωπαϊκό δίκαιο και πολιτικές σε αντίστοιχους τομείς. Οι κοινές και συντονιστικές αρμοδιότητες της ΕΕ επιτρέπουν στα κράτη μέλη να ενεργούν σε διάφορους τομείς από κοινού με την ΕΕ.

Διαδικασία λήψης αποφάσεων της ΕΕ

Υπάρχουν 3 κύρια θεσμικά όργανα που συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων στην ΕΕ:

- το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, που εκπροσωπεί τους πολίτες της ΕΕ
- το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που εκπροσωπεί τις κυβερνήσεις της ΕΕ
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, που εκπροσωπεί τα γενικά συμφέροντα της ΕΕ

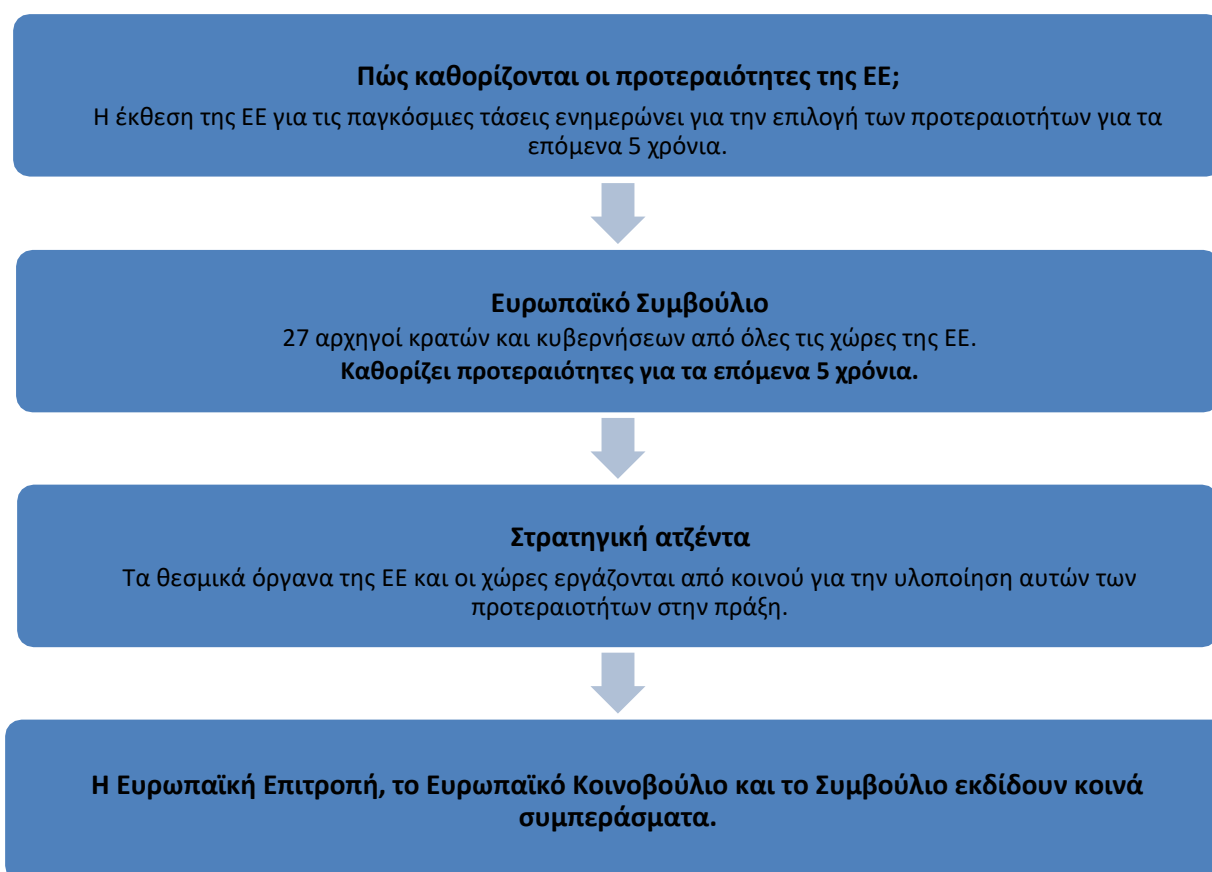
Οι πολιτικές της ΕΕ αποφασίζονται συνήθως μέσω της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας (παλαιότερα γνωστή ως διαδικασία "συναπόφασης"). Πρόκειται για μια διαδικασία κατά την οποία τα τρία κύρια θεσμικά όργανα καταλήγουν σε συμφωνία σχετικά με τη νομοθεσία.

Σύνταξη νομοθεσίας της ΕΕ

Προτού η Επιτροπή προτείνει νέες πρωτοβουλίες, αξιολογεί τις πιθανές οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις που μπορεί να έχουν.

Επανεξέταση και έγκριση

Μόλις η Επιτροπή υποβάλει την πρότασή της, τόσο το Κοινοβούλιο όσο και το Συμβούλιο την εξετάζουν και μπορούν να προτείνουν τροποποιήσεις. Συνήθως, το Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και η Επιτροπή συναντώνται στη συνέχεια για να δουν αν μπορούν να συμφωνήσουν σε ένα πλήρες σύνολο τροποποιήσεων.

1.3 Εφαρμογή των πολιτικών της ΕΕ

Η εφαρμογή των πολιτικών στην ΕΕ ακολουθεί αυτά τα στάδια:

Ο **προϋπολογισμός** της πολιτικής και οι κανόνες χρήσης της αποφασίζονται από κοινού από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο βάσει πρότασης της Επιτροπής. Ο κανονισμός περί κοινής διάταξης θεσπίζει το κανονιστικό πλαίσιο που είναι κοινό για 8 ταμεία της ΕΕ υπό επιμερισμένη διαχείριση.

Οι **αρχές** και οι **προτεραιότητες** της πολιτικής συνοχής διαμορφώνονται μέσω μιας διαδικασίας διαβούλευσης μεταξύ της Επιτροπής και των χωρών της ΕΕ. Κάθε κράτος μέλος συντάσσει σχέδιο συμφωνίας εταιρικής σχέσης, το οποίο περιγράφει τη στρατηγική της χώρας και προτείνει κατάλογο προγραμμάτων. Επιπλέον, τα κράτη μέλη υποβάλλουν επίσης σχέδια προγραμμάτων που καλύπτουν ολόκληρα κράτη μέλη ή και περιφέρειες.

Η **Επιτροπή** διαπραγματεύεται με τις εθνικές αρχές το **τελικό περιεχόμενο** της συμφωνίας εταιρικής σχέσης, καθώς και κάθε προγράμματος. Οι εργαζόμενοι, οι εργοδότες και οι φορείς της κοινωνίας των πολιτών μπορούν να συμμετέχουν στον προγραμματισμό και τη διαχείριση των προγραμμάτων.

Τα **προγράμματα υλοποιούνται** από τα κράτη-μέλη και τις περιφέρειές τους. Αυτό σημαίνει επιλογή, παρακολούθηση και αξιολόγηση εκατοντάδων χιλιάδων έργων. Το έργο αυτό οργανώνεται από τις "διαχειριστικές αρχές" σε

κάθε χώρα ή/και περιφέρεια.

Η Επιτροπή δεσμεύει τα κονδύλια (για να επιτρέψει στις χώρες να αρχίσουν να δαπανούν τα προγράμματά τους).

Η Επιτροπή καταβάλλει τις πιστοποιημένες δαπάνες σε κάθε χώρα.

Η Επιτροπή παρακολουθεί κάθε πρόγραμμα, μαζί με την ενδιαφερόμενη χώρα.

Τόσο η Επιτροπή όσο και τα κράτη μέλη είναι υπεύθυνα για την υποβολή εκθέσεων και την αξιολόγηση καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού.

Τροφή για σκέψη

- Λαμβάνοντας υπόψη τις συνήθεις διαδικασίες χάραξης πολιτικής της ΕΕ, η εξέλιξη της πολιτικής της ΕΕ για την επιχειρηματικότητα έχει υποστεί αλλαγές που μιμούνται τον τυπικό επιχειρηματικό κύκλο κάθε επιχείρησης. Με άλλα λόγια, η χάραξη πολιτικής της ΕΕ ακολουθεί από μόνη της μια επιχειρηματική πορεία μέσω (i) της σύλληψης ή ανακάλυψης μιας ιδέας για την επίλυση ενός προβλήματος ενός πελάτη και του αρχικού ενθουσιασμού- (ii) των διαδοχικών φάσεων ανάπτυξης του προϊόντος ή της υπηρεσίας, συμπεριλαμβανομένων των προβλημάτων και των προσαρμογών της αρχικής ιδέας μέχρι την κυκλοφορία στην αγορά- και (iii) της συνεχούς διαδικασίας μάθησης που συνδέεται με αυτόν τον κύκλο ζωής. Κατά τη γνώμη σας, τι έχει μάθει μέχρι σήμερα η ΕΕ όσον αφορά την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας κατά την τελευταία δεκαετία;
- Σε σχέση με την προηγούμενη ερώτηση, τι πιστεύετε ότι θα δώσει το έναυσμα για τη χάραξη περαιτέρω πολιτικών στον τομέα της επιχειρηματικότητας ώστε να επανεκκινήσει ο κύκλος;

Θέμα 2 Πολιτικές κοινωνικής και χωρίς αποκλεισμούς επιχειρηματικότητας

2.1 Επιχειρηματικότητα χωρίς αποκλεισμούς και μικροχρηματοδότηση

Οι πολιτικές επιχειρηματικότητας χωρίς αποκλεισμούς αποσκοπούν στη στήριξη της δημιουργίας και της ανάπτυξης επιχειρήσεων από υποεκπροσωπούμενες ομάδες (π.χ. γυναίκες, νέοι, μετανάστες και ηλικιωμένοι) και ανέργους. Για τις ομάδες αυτές τα συνήθη εμπόδια στην επιχειρηματικότητα είναι συχνά υψηλότερα από το μέσο όρο.

Ενόψει των προκλήσεων της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης, η Ευρώπη θα χρειαστεί καινοτόμες λύσεις και θα πρέπει να ενθαρρυνθούν όλα τα επιχειρηματικά ταλέντα.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συνεργάζεται επί μακρόν με τον ΟΟΣΑ σε θέματα επιχειρηματικότητας χωρίς αποκλεισμούς. Η συνεργασία αυτή συνέβαλε στην ανάπτυξη του εργαλείου για την καλύτερη πολιτική επιχειρηματικότητας, το οποίο βοηθά τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής σε όλα τα επίπεδα να βελτιώσουν τις πολιτικές τους για την κοινωνική επιχειρηματικότητα και την επιχειρηματικότητα χωρίς αποκλεισμούς.

Από τη συνεργασία έχουν επίσης προκύψει διάφορες δημοσιεύσεις, συμπεριλαμβανομένης της διετούς έκθεσης "Οι αγνοούμενοι επιχειρηματίες" (2019 και 2021) και μιας σειράς ενημερωτικών δελτίων πολιτικής που καλύπτουν θέματα όπως:

- θερμοκοιτίδες που υποστηρίζουν την επιχειρηματικότητα χωρίς αποκλεισμούς
- ανώτερη επιχειρηματικότητα
- νεανική επιχειρηματικότητα
- διατήρηση της αυτοαπασχόλησης
- άτυπη επιχειρηματικότητα

Η επιχειρηματικότητα χωρίς αποκλεισμούς καλύπτεται επίσης από το έργο Better Incubation, το οποίο επιδιώκει να δώσει κίνητρα στις κύριες θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων να επεκτείνουν την εμβέλειά τους στην κοινωνική επιχειρηματικότητα και την επιχειρηματικότητα χωρίς αποκλεισμούς.

2.2 Κοινωνικοί στόχοι της επιχειρηματικότητας

Τι είναι η κοινωνική επιχειρηματικότητα;

Η κοινωνική επιχειρηματικότητα είναι η επιχειρηματικότητα που έχει ως κύριο στόχο την αντιμετώπιση πιεστικών κοινωνικών προκλήσεων και την ικανοποίηση κοινωνικών αναγκών με καινοτόμο τρόπο, εξυπηρετώντας παράλληλα το γενικό συμφέρον και το κοινό καλό προς όφελος της κοινότητας. Με λίγα λόγια, η κοινωνική επιχειρηματικότητα στοχεύει κυρίως στον κοινωνικό αντίκτυπο και όχι στη μεγιστοποίηση του κέρδους στην προσπάθειά της να προσεγγίσει τις πιο ευάλωτες ομάδες και να συμβάλει στην ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς και στη βιωσιμότητα (OECD, n.d.).

Γιατί είναι σημαντική η κοινωνική επιχειρηματικότητα;

Η κοινωνική επιχειρηματικότητα διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην αντιμετώπιση των κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών προκλήσεων, προωθώντας παράλληλα την ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς, την κοινή ευημερία και την κοινωνική ένταξη. Επιπλέον, η κοινωνική επιχειρηματικότητα συμβάλλει στη δημιουργία θέσεων εργασίας, ιδίως σε τοπικό επίπεδο, καθώς και στη δημοκρατική συμμετοχή και στη βελτίωση της παροχής υπηρεσιών πρόνοιας.

Προκειμένου να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και να γίνει πιο διαδεδομένη, η ΕΕ παρέχει,

- Εμπειριστατωμένες επισκοπήσεις ανά χώρα
- Ενημερωτικά δελτία πολιτικής
- Σεμινάρια ανάπτυξης ικανοτήτων
- Συλλογή ορθών πρακτικών

2.3 Περιβαλλοντικά ζητήματα και βιωσιμότητα

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εγκαινίασε τον Δεκέμβριο του 2019 την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία για να επαναφέρει την οικονομική ανάπτυξη στην ουδετερότητα του άνθρακα - σύμφωνα με τους ΣΒΑ των Ηνωμένων Εθνών. Πρόκειται για τη "νέα" αναπτυξιακή στρατηγική και δράση της Ευρώπης για να καταστεί η οικονομία της ΕΕ βιώσιμη και ανταγωνιστική, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη το περιβάλλον. Προκειμένου να γίνει αυτή η δουλειά, η ΕΕ επιδιώκει να μετασχηματίσει την οικονομία της με μηδενικές καθαρές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου έως το 2050- να γίνει η πρώτη κλιματικά ουδέτερη ήπειρος στον κόσμο,

- έχοντας την οικονομική ευημερία σε μεγάλο βαθμό αποσυνδεδεμένη από την ένταση των εισροών πόρων (δηλ. αποϋλοποίηση),
- να έχει αρνητική περιβαλλοντική παραγωγή (δηλ. αποσύνδεση των επιπτώσεων) και
- να μην αφήνει κανέναν και καμία περιοχή πίσω (δηλ. ένταξη).

Η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) εφαρμόζει επίσης την έννοια του συστήματος κυκλικής οικονομίας, η βασική ιδέα του οποίου είναι να διατηρηθεί η προστιθέμενη αξία των προϊόντων για όσο το δυνατόν μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, τόσο για τη βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος όσο και για την εξάλειψη των αποβλήτων.

Οι διατάξεις αυτές προϋποθέτουν τη βελτίωση των συστημάτων διαχείρισης αποβλήτων και των νομικών ρυθμίσεων της ΕΕ. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε μια νομοθετική δέσμη για την τροποποίηση των κύριων οδηγιών που σχετίζονται με τη διαχείριση των αποβλήτων.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενέκριναν το έγγραφο αυτό το 2018. Η νομοθετική δέσμη τροποποιεί έξι οδηγίες, οι οποίες αποτελούν τις κύριες συνιστώσες του νομικού πλαισίου για τη διαχείριση των αποβλήτων στην ΕΕ.

Πρόκειται για συστηματικές αλλαγές στη νομοθεσία της ΕΕ για τα απόβλητα και περιλαμβάνουν:

- την τροποποίηση του συστήματος διαχείρισης αποβλήτων,
- την ευθυγράμμιση των ορισμών- και
- τη διατύπωση νέων νομικών ορισμών (για παράδειγμα, αστικά απόβλητα, επιχωμάτωση) ή τη θέσπιση ποιοτικών και ποσοτικών δεικτών που καλύπτουν την έννοια της ιεραρχίας των αποβλήτων.

Τι σημαίνουν όλα αυτά για τους επιχειρηματίες, τους διευθύνοντες συμβούλους, τις εταιρείες και τους επενδυτές που διευθύνουν επιχειρήσεις εντός της Ευρώπης ή για την Ευρώπη;

Ο απώτερος στόχος για κάθε επιχείρηση θα πρέπει να είναι να γίνει βιώσιμη, μετατρέποντας τις κλιματικές και περιβαλλοντικές προκλήσεις σε επιχειρηματικές ευκαιρίες και καθιστώντας τη μετάβαση χωρίς αποκλεισμούς για όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη.

Στελέχη πολλών από τους παγκόσμιους 'παίκτες' της Ευρώπης προωθούν την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία και δεσμεύονται να αναμορφώσουν τις επιχειρήσεις τους. Ορισμένα κορυφαία στελέχη συμμετέχουν στην Ομάδα Δράσης CEO για την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, η οποία δρομολογήθηκε από κοινού με το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, για να κινητοποιήσει τις επιχειρήσεις και να συμβάλει στις πολιτικές προσπάθειες για ένα βιώσιμο περιβάλλον μέσω της επιχειρηματικότητας.

Τροφή για σκέψη

- Κάθε εταιρεία μπορεί να αξιολογήσει καλύτερα τον εαυτό της και να κρίνει σε ποιο βαθμό μπορεί ή πρέπει να συμβάλει στην επίτευξη των στόχων της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας (Green Deal). Από τη μία πλευρά, οι εταιρείες μπορούν ασφαλώς να ελπίζουν ότι η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία δεν θα επηρεάσει την επιχείρησή τους. Ωστόσο, μια τέτοια στάση άγνοιας είναι πολύ πιθανό να οδηγήσει σε πολλά προβλήματα, συμπεριλαμβανομένης της πιθανής απώλειας επιχειρήσεων και μεριδίων αγοράς. Από την άλλη πλευρά, μια ρεαλιστική και έξυπνη στρατηγική όσον αφορά το Green Deal θα μπορούσε να οδηγήσει σε νέες αγορές και επιχειρηματικά μερίδια. Σε ποιους τομείς οι στόχοι της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας θα είχαν αρνητικό αντίκτυπο στις επιχειρήσεις;
- Αναφερόμενοι στην προηγούμενη ερώτηση, σε ποιους τομείς οι στόχοι της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας μπορούν να επηρεάσουν θετικά τις επιχειρήσεις;
- Ένας κοινωνικός επιχειρηματίας ενδιαφέρεται να ξεκινήσει μια επιχείρηση για το ευρύτερο κοινωνικό καλό και όχι μόνο για την επιδίωξη κερδών. Δεδομένου ότι οι κοινωνικοί επιχειρηματίες μπορεί να επιδιώκουν να παράγουν φιλικά

προς το περιβάλλον προϊόντα, να εξυπηρετούν μια υποβαθμισμένη κοινότητα ή να επικεντρώνονται σε φιλανθρωπικές δραστηριότητες (Social Entrepreneur: Definition and Examples, 2021), πώς πιστεύετε ότι η ΕΕ θα πρέπει να αλλάξει τις πολιτικές της για να ενθαρρύνει την κοινωνική επιχειρηματικότητα, παρέχοντας παράλληλα επαρκή οικονομικά κίνητρα;

Θέμα 3 Χρηματοοικονομικές και οικονομικές πολιτικές επιχειρηματικότητας

Το σημείο εκκίνησης της πολιτικής για την επιχειρηματικότητα, όπως εφαρμόζεται από την τρέχουσα εκδοχή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, είναι η Πράξη για τις Μικρές Επιχειρήσεις (Small Business Act - SBA) που εγκρίθηκε το 2008, η οποία βασίζεται στο πλαίσιο και τις έννοιες που αναπτύχθηκαν στο κοινοτικό πρόγραμμα της Λισαβόνας του 2005 για μια σύγχρονη πολιτική για τις ΜΜΕ. Το 2010, η Επιτροπή χαρακτήρισε την SBA "το κύριο μέσο για την προώθηση της ανταγωνιστικότητας και της επιχειρηματικότητας των ΜΜΕ στην ενιαία αγορά και πέραν αυτής". Η Πράξη και η συνεχιζόμενη σημασία που διατηρεί μέχρι σήμερα για την υλοποίηση της ευρύτερης επιχειρηματικής πολιτικής της ΕΕ καταδεικνύει την κομβική σημασία της έννοιας των ΜΜΕ ως σημείο εδραίωσης για τις περισσότερες πρωτοβουλίες για την επιχειρηματική μεταρρύθμιση. Ακόμη και αν οι κοινωνικοί φορείς στους οποίους απευθύνονται οι μεταρρυθμίσεις της επιχειρηματικής πολιτικής περιλαμβάνουν ένα ευρύτερο φάσμα από τις επιχειρήσεις και τους επιχειρηματίες, και κυρίως περιλαμβάνουν επίσης φοιτητές και εργαζόμενους, οι περισσότερες συγκεκριμένες πρωτοβουλίες που αναλαμβάνονται σήμερα για τη μεταρρύθμιση της επιχειρηματικής κοινωνίας στην Ευρώπη αφορούν τις ΜΜΕ. Λαμβάνοντας υπόψη τον ρόλο της έννοιας των ΜΜΕ ως ένα από τα βασικά σημεία εδραίωσης της πολιτικής της ΕΕ για την προώθηση της επιχειρηματικότητας, είναι χρήσιμο να υπενθυμίσουμε τον ορισμό της Ένωσης για το τι συνεπάγεται μια μικρομεσαία επιχείρηση.

3.1 Επιχειρηματικότητα υψηλού αντίκτυπου και ψηφιακή επιχειρηματικότητα

Η ψηφιακή επιχειρηματικότητα περιλαμβάνει όλες τις νέες πρωτοβουλίες, καθώς και τον μετασχηματισμό των υφιστάμενων επιχειρήσεων μέσω της ανάπτυξης και εφαρμογής νέας ψηφιακής τεχνολογίας.

Οι ψηφιακές επιχειρήσεις διακρίνονται από την έντονη χρήση καινοτόμων ψηφιακών τεχνολογιών (ιδίως των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, της ανάλυσης μεγάλων δεδομένων, των λύσεων κινητής τηλεφωνίας και του νέφους) για την ενίσχυση των λειτουργιών της εταιρείας, την καινοτομία νέων επιχειρηματικών μοντέλων, την όξυνση της επιχειρηματικής ευφυΐας και την εμπλοκή των καταναλωτών και των ενδιαφερομένων μερών.

Δημιουργούν την απασχόληση και την ευκαιρία για μελλοντική ανάπτυξη. Οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής και οι μελετητές αναγνωρίζουν τις ΜΜΕ και τις ψηφιακές επιχειρήσεις ως κρίσιμες για τις παγκόσμιες οικονομίες λόγω της συμβολής τους στην παραγωγή, στην ανάπτυξη του πλούτου, την παραγωγή εισοδήματος και την απασχόληση.

Με περιορισμένους πόρους, οι αρχές είναι δύσκολο να αποφασίσουν σχετικά με το ποιες πολιτικές, προγράμματα και πρωτοβουλίες πρέπει να εφαρμοστούν για την ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας υψηλού αντίκτυπου και της ψηφιακής επιχειρηματικότητας. Πράγματι,

i) το ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη,

ii) η Πράξη για την Ενιαία Αγορά,

iii) η βιομηχανική πολιτική για την εποχή της παγκοσμιοποίησης, και

v) το σχέδιο δράσης "Επιχειρηματικότητα 2020" – παρέχει μια σταθερή βάση για τη διαμόρφωση του σκηνικού και τη μετάδοση ενός ισχυρού πολιτικού μηνύματος για την επίτευξη του στόχου της υλοποίησης της ψηφιακής ενιαίας αγοράς.

Η Επιτροπή υπογραμμίζει το δυναμικό της έξυπνης χρήσης των ΤΠΕ ως παράγοντα διευκόλυνσης της επιχειρηματικότητας, της ανάπτυξης και της απασχόλησης στο σχέδιο δράσης "Επιχειρηματικότητα 2020". Μέσω νέων ψηφιακών τεχνολογιών, η Επιτροπή δεσμεύεται να επιταχύνει τη δημιουργία νέων επιχειρηματικών προοπτικών και τη μεταμόρφωση του ευρωπαϊκού επιχειρηματικού περιβάλλοντος.

Σχεδιάστηκε ένα πλαίσιο πολιτικής για να περιγράψει το όραμα και τους κύριους τομείς προτεραιότητας για την ανάληψη πολιτικής δράσης, με βάση εκτεταμένες συζητήσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη και ανάλυση πολιτικής. Το πλαίσιο χωρίζεται σε πέντε πυλώνες, καθένας από τους οποίους περιγράφει βασικά στοιχεία και συμπεριφορές που επηρεάζουν την ψηφιακή επιχειρηματικότητα. Η Επιτροπή είναι αφοσιωμένη στην ανάπτυξη και εφαρμογή αυτής της στρατηγικής πέντε πυλώνων.

3.2 Συσσωμάτωση και διεθνοποίηση των επιχειρηματικών εγχειρημάτων

ENABLING DIGITAL ENTREPRENEURSHIP				
Digital knowledge base and ICT market	Digital business environment	Access to finance	Digital skills and e-leadership	Entrepreneurial culture
<i>Enhancing digital innovation, commercialization and the ICT sector</i>	<i>Strengthening digital infrastructure, the regulatory framework and improving ease of doing business</i>	<i>Facilitating access to finance and enhancing digital investments</i>	<i>Fostering e-leadership skills through education and training</i>	<i>Creating a supportive entrepreneurial culture</i>
<ul style="list-style-type: none"> Public and/or private sector support the creation of new companies and foster the development of existing ones that embrace digital Knowledge diffusion to enhance digital innovation is encouraged. ICT sector acts as an engine for diffusion and commercialization of new services/ideas. 	<ul style="list-style-type: none"> A clear and supportive regulatory environment makes doing digital business simple, market entry is facilitated and there is an active and dynamic supply and demand of digital technologies Access to and trust in digital markets is heightened, as a result of an improved ICT infrastructure 	<ul style="list-style-type: none"> Enhanced access to finance is available, targeted at the creation, survival and growth of digital entrepreneurs Traditional forms of lending are complemented by innovative mechanisms targeted at enhancing digital investments Fiscal and tax frameworks are supportive and help to enable all business to embrace digital technologies 	<ul style="list-style-type: none"> A supportive education system exploits the new opportunities arising from ICT development, so individuals have the skills and the knowledge to improve business efficiency and develop new business models powered by digital Entrepreneurs and business leaders are more e-competent and able to enhance growth and internationalization 	<ul style="list-style-type: none"> The entrepreneurial culture is more supportive and embraces digital entrepreneurs. They are fully integrated in this context and their image and role in society are both improved and emphasized.

Η μετάβαση από μια "διαχειριζόμενη" οικονομία σε μια "επιχειρηματική" οικονομία είναι μία από τις σημαντικότερες προκλήσεις που έχουν αντιμετωπίσει οι ανεπτυγμένες οικονομίες τις τελευταίες δεκαετίες. Η πρόκληση αυτή συνδέεται στενά με την αυξανόμενη σημασία του μη φυσικού κεφαλαίου, όπως το ανθρώπινο και το διανοητικό κεφάλαιο για τη δημιουργία πλούτου (OHE, 2020).

Οι διαφοροποιήσεις στην επιχειρηματική δραστηριότητα και στη χωρική διάρθρωση των οικονομιών θα μπορούσαν δυνητικά να αποτελέσουν την πηγή διαφορετικής αποτελεσματικότητας στη διάχυση της γνώσης και τελικά στην οικονομική ανάπτυξη.

Μελέτες έχουν δείξει ότι μετά τον έλεγχο για το απόθεμα γνώσης και τις δαπάνες έρευνας και ανάπτυξης, τόσο η επιχειρηματική δραστηριότητα όσο και η συσσωμάτωση έχουν θετική και στατιστικά σημαντική επίδραση στην τεχνολογική αλλαγή στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Acs and Varga, 2005).

Ως εκ τούτου, αναγνωρίζοντας τη σημασία της συσσωμάτωσης και της ισχυρής θέσης σε μια συνεχώς διεθνοποιούμενη αγορά, στις 28 Οκτωβρίου 2015, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε μια νέα στρατηγική για την ενιαία αγορά με στόχο τη δημιουργία μιας βαθύτερης και δικαιότερης ενιαίας αγοράς που θα ωφελήσει τόσο τους καταναλωτές όσο και τις επιχειρήσεις. Ένας από τους τέσσερις πυλώνες της στρατηγικής για την ενιαία αγορά επικεντρώνεται στην προώθηση καλύτερων ευκαιριών για τις επιχειρήσεις και τους καταναλωτές.

Σύμφωνα με τον δείκτη REDI: The Regional Entrepreneurship and Development Index of the EU, η συσσωμάτωση της αγοράς αποτελεί σημαντική συνιστώσα του πυλώνα αντίληψης ευκαιριών.

3.3 Το μέλλον της πολιτικής για την επιχειρηματικότητα στην ΕΕ

Συνοπτικά, η πολιτική της ΕΕ για την επιχειρηματικότητα, όπως έχει εξελιχθεί με την πάροδο του χρόνου, έχει τρεις διακριτές εστίες:

1. εστίαση στις ΜΜΕ,
2. εστίαση στην καινοτομία μέσω των ΜΜΕ,
3. εστίαση στις ΜΜΕ υψηλής ανάπτυξης (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2013).

Οι πρωτοβουλίες της πολιτικής για την επιχειρηματικότητα έχουν εξελιχθεί τις τελευταίες δεκαετίες από γενικές πρωτοβουλίες, προσανατολισμένες στη ρυθμιστική δράση, σε πρωτοβουλίες κινητοποίησης πόρων και γεφύρωσης, περαιτέρω σε πρωτοβουλίες υψηλής ανάπτυξης και ενίσχυσης των ικανοτήτων.

Είναι δυνατόν να γίνει διάκριση μεταξύ,

- πρωτοβουλιών για τη δημιουργία υποδομών (θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων και επιστημονικά πάρκα, με έμφαση κυρίως στην απομόνωση),
- πρωτοβουλιών κινητοποίησης πόρων με κυρίως ρυθμιστικό προσανατολισμό (επιδότησεις, επιχορηγήσεις κ.ο.κ.),
- πρωτοβουλιών πρόσβασης σε πόρους με κυρίως γεφυρωτικό προσανατολισμό (σύνδεση με επενδυτές επιχειρηματικού κινδύνου και επιταχυντές, πρωτοβουλίες δικτύωσης για την προώθηση της συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων και της ανταλλαγής εμπειριών) και
- πρωτοβουλιών ενίσχυσης των ικανοτήτων (επιλεκτικές, στοχευμένες, ειδικές για την επιχείρηση προσπάθειες για την ενίσχυση της ικανότητας της επιχείρησης για καινοτομία και ανάπτυξη).

Εκτός από τις πρωτοβουλίες υποδομής, οι περισσότερες πρωτοβουλίες πολιτικής για την επιχειρηματικότητα παραμένουν επικεντρωμένες στις επιχειρήσεις και λειτουργούν με τον τρόπο "ώθησης της προσφοράς", με έμφαση στη διευκόλυνση μιας συγκεκριμένης επιχείρησης κάθε φορά, με στόχο τη διευκόλυνση των αποτελεσμάτων σε επίπεδο επιχείρησης.

Παρά την αυξανόμενη σημασία του φαινομένου του επιχειρηματικού οικοσυστήματος, λίγες είναι οι πρωτοβουλίες πολιτικής για την επιχειρηματικότητα που ασχολούνται ειδικά με τη λειτουργία των επιχειρηματικών οικοσυστημάτων.

Βεβαίως, έχουν υπάρξει πολιτικές υποδομής που έχουν ευρύτερες επιπτώσεις από το επίπεδο της επιχείρησης (π.χ. θερμοκοιτίδες νέων επιχειρήσεων, επιστημονικά πάρκα, επιταχυντές). Υπήρξαν επίσης πρωτοβουλίες δικτύωσης που επιδιώκουν να ενθαρρύνουν τη δικτύωση μεταξύ επιχειρηματικών επιχειρήσεων (π.χ. η πρωτοβουλία EuroStars της ΕΕ που διευκόλυνε τις συνεργασίες Ε&Α μεταξύ ευρωπαϊκών ΜΜΕ).

Επίσης, οι πρωτοβουλίες με προσανατολισμό στην υψηλή ανάπτυξη θα αποτελούσαν σημαντικό συστατικό των επιχειρηματικών οικοσυστημάτων. Τούτου λεχθέντος, μια πραγματική προσέγγιση του οικοσυστήματος εξακολουθεί να λείπει από το χαρτοφυλάκιο πολιτικής της ΕΕ για την επιχειρηματικότητα. Ως εκ τούτου, η μελλοντική τάση στις επιχειρηματικές πολιτικές φαίνεται να είναι προς τα επιχειρηματικά οικοσυστήματα.

Τροφή για σκέψη

- Σε αντίθεση με τα οικοσυστήματα καινοτομίας, όπου συνήθως υπάρχει ένας ιδιοκτήτης πλατφόρμας στο κέντρο του οικοσυστήματος, στα επιχειρηματικά οικοσυστήματα κανείς δεν είναι πραγματικά υπεύθυνος. Σε κανέναν δεν "ανήκουν" στην πραγματικότητα οι πρωτογενείς και δευτερογενείς υπηρεσίες του οικοσυστήματος - και επομένως, κανείς δεν αισθάνεται απαραίτητα την ευθύνη για την εξασφάλιση της αποτελεσματικής λειτουργίας του οικοσυστήματος. Αντίθετα, όλοι οι εμπλεκόμενοι στο οικοσύστημα επιδιώκουν τους δικούς τους στόχους στις αλληλεπιδράσεις τους με τους άλλους. Κάτω από μια τέτοια πρόκληση, ποιες ιδιαίτερες προκλήσεις πιστεύετε ότι θα δημιουργούσαν τα επιχειρηματικά οικοσυστήματα για την ανάπτυξη πολιτικής για την επιχειρηματικότητα;
- Ποιες είναι οι προκλήσεις ενός συγκεντρωτικού συστήματος λήψης αποφάσεων για το μέλλον της χάραξης πολιτικής της ΕΕ στον τομέα της επιχειρηματικότητας;
- Μία από τις συζητήσεις στον τομέα των πολιτικών επιχειρηματικότητας της ΕΕ είναι αν η ποιότητα θα πρέπει να αποτελέσει τη νέα εστίαση σε αντίθεση με την ανάπτυξη. Με όλες τις συνολικές πολιτικές που περιβάλλουν την ανάπτυξη των ΜΜΕ μέσω των πολιτικών επιχειρηματικότητας, ποια πιστεύετε ότι θα αποτελούσε την καλύτερη πορεία δράσης όσον αφορά την αύξηση της ποιότητας της επιχειρηματικότητας;

Μελέτες περίπτωσης

Τίτλος της μελέτης περίπτωσης 1: Ανάπτυξη της πολιτικής για τις κοινωνικά υπεύθυνες δημόσιες συμβάσεις (SRPP) από την Επιτροπή της ΕΕ

Περιγραφή της μελέτης περίπτωσης: Οι κοινωνικά υπεύθυνες δημόσιες προμήθειες (SRPP) έχουν να κάνουν με τον παραδειγματισμό και τον επηρεασμό της αγοράς. Με την προώθηση της SRPP, οι δημόσιες αρχές μπορούν να δώσουν στις εταιρείες πραγματικά κίνητρα για να αναπτύξουν κοινωνικά υπεύθυνη διαχείριση. Με συνετές αγορές, οι δημόσιες αρχές μπορούν να προωθήσουν τις ευκαιρίες απασχόλησης, την αξιοπρεπή εργασία, την κοινωνική ένταξη, την προσβασιμότητα, τον σχεδιασμό για όλους, το ηθικό εμπόριο και να επιδιώξουν την ευρύτερη συμμόρφωση με τα κοινωνικά πρότυπα. Για ορισμένα προϊόντα, έργα και υπηρεσίες, ο αντίκτυπος μπορεί να είναι ιδιαίτερα σημαντικός, δεδομένου ότι οι δημόσιοι αγοραστές κατέχουν μεγάλο μερίδιο της αγοράς (π.χ. στις κατασκευές, στις επιχειρηματικές υπηρεσίες, στην πληροφορική κ.ο.κ.). Γενικά, οι δημόσιες αρχές είναι μεγάλοι καταναλωτές στην Ευρώπη, δαπανώντας περίπου το 17% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος της ΕΕ (ποσό που αντιστοιχεί στο μισό ΑΕΠ της Γερμανίας). Ως εκ τούτου, χρησιμοποιώντας την αγοραστική τους δύναμη για να επιλέξουν αγαθά και υπηρεσίες που προσφέρουν επίσης καλά κοινωνικά αποτελέσματα, μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στη βιώσιμη ανάπτυξη (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2020).¹

¹ Μπορείτε να βρείτε μια σειρά καλών πρακτικών εδώ: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/69fc6007-a970-11ea->

Η νομική βάση για τις δημόσιες συμβάσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση παρέχεται από τις οδηγίες 2004/17/ΕΚ και 2004/18/ΕΚ (οι "οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις"), οι οποίες παρέχουν τη δυνατότητα να λαμβάνονται υπόψη κοινωνικά ζητήματα, εφόσον συνδέονται με το αντικείμενο της σύμβασης και είναι αναλογικά προς τις απαιτήσεις της και εφόσον τηρούνται οι αρχές της σχέσης ποιότητας-τιμής και της ισότιμης πρόσβασης για όλους τους προμηθευτές της ΕΕ.

Βασικά συμπεράσματα: Η πολιτική για τις κοινωνικά υπεύθυνες δημόσιες συμβάσεις (SRPP) έχει αναπτυχθεί με την πάροδο των ετών από τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ), από μια ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής το 2001 και από μια μελέτη που δημοσίευσε η Επιτροπή το 2003 σχετικά με την πολυμορφία και την ισότητα στις δημόσιες συμβάσεις. Η υπόθεση αυτή δείχνει ότι η χάραξη πολιτικής για θέματα που σχετίζονται με την επιχειρηματικότητα ακολουθεί μια ορθολογική διαδικασία λήψης αποφάσεων, όπου πρώτα ορίζεται ένα πρόβλημα, στη συνέχεια συζητούνται εναλλακτικές λύσεις και τελικά λαμβάνεται μια απόφαση.

Τίτλος της μελέτης περίπτωσης 2: Επισκόπηση της πολιτικής της ΕΕ για τις ΜΜΕ και η εξέλιξή της

Περιγραφή της μελέτης περίπτωσης: Τα βασικά εξωτερικά εμπόδια για τις ΜΜΕ (έλλειψη ειδικευμένων εργαζομένων, δυσκολίες στην πρόσβαση σε χρηματοδότηση που μειώνουν τις επενδύσεις σε κατάρτιση και Ε&Α και έλλειψη κατάλληλου ρυθμιστικού πλαισίου σε συνδυασμό με χαμηλής ποιότητας κυβέρνηση) μπορούν να επηρεάσουν σημαντικά τις περιφέρειες. Οι ΜΜΕ αντιπροσωπεύουν την πλειονότητα των απασχολούμενων ατόμων καθώς και της προστιθέμενης αξίας στην οικονομία της ΕΕ. Οι προκλήσεις που περιορίζουν την ικανότητά τους να αναπτύσσονται και να ανταγωνίζονται μπορούν επομένως να επηρεάσουν αρνητικά την ικανότητα ανάπτυξης των περιφερειακών οικονομιών. Με τη σειρά τους, οι περιορισμοί στην περιφερειακή οικονομική ανάπτυξη μπορούν να επηρεάσουν περαιτέρω την ικανότητα των ΜΜΕ να αναπτυχθούν και να ανταγωνιστούν δημιουργώντας έναν φαύλο κύκλο που επηρεάζει ολόκληρο το περιφερειακό επιχειρηματικό και οικονομικό περιβάλλον.

Πρώτον, υπάρχουν μεγάλες διαφορές μεταξύ και εντός των κρατών μελών όσον αφορά την ικανότητα των περιφερειών να καινοτομούν. Δεύτερον, η καινοτομική ικανότητα μιας περιφέρειας έχει βαθιές επιπτώσεις στην ικανότητά της να ανταγωνίζεται. Τέλος, η μειωμένη ικανότητα ανταγωνισμού συνεπάγεται μεγαλύτερη έκθεση στους κινδύνους της παγκοσμιοποίησης και της τεχνολογικής αλλαγής.

Για να αντιμετωπίσει τα εμπόδια που περιορίζουν την ανάπτυξη των ΜΜΕ που περιγράφηκαν παραπάνω, η ΕΕ άρχισε να επικεντρώνει την πολιτική της στη στόχευση και τη στήριξη των ΜΜΕ, εκδίδοντας διάφορα στρατηγικά έγγραφα, όπως η Συνθήκη της Λισαβόνας (2007), η Ολοκληρωμένη βιομηχανική πολιτική για την εποχή της παγκοσμιοποίησης (2010), μια ισχυρότερη ευρωπαϊκή βιομηχανία για την ανάπτυξη και την οικονομική ανάκαμψη (2012), το σχέδιο δράσης "Επιχειρηματικότητα 2020" (2012) και η πρωτοβουλία για την εκκίνηση και την κλιμάκωση (2016), καθώς και πολλά άλλα έγγραφα όπως αυτά.

Βασικά συμπεράσματα: Η ανάλυση των πολιτικών της ΕΕ δείχνει ότι υπάρχουν σημαντικά περιθώρια βελτίωσης της στήριξης της ΕΕ προς τις ΜΜΕ, ιδίως για την αντιμετώπιση των τριών βασικών προκλήσεων που αντιμετωπίζουν σήμερα. Η ΕΕ μπορεί να κάνει περισσότερα για τις ΜΜΕ τόσο μέσω συγκεντρωτικών όσο και μέσω αποκεντρωτικών πολιτικών, υποστηρίζοντας τις τοπικές αρχές. Ο χρόνος θα δείξει πώς θα εξελιχθούν τα προγράμματα της περιόδου 2021-2027 που εστιάζουν στη στήριξη των ΜΜΕ, όπως το Horizon Europe και το InvestEU, σε σύγκριση με τις προηγούμενες πολιτικές και προγράμματα.

Δραστηριότητα

Αναζήτηση καλών πρακτικών	
Τρόπος υλοποίησης: (δια ζώσης, διαδικτυακά, υβριδικά)	Διαδικτυακά
Μαθησιακοί στόχοι	Να μπορείτε να αναζητήσετε καλές πρακτικές στο διαδίκτυο, να δείτε τι έχει γίνει στο παρελθόν σε έναν συγκεκριμένο τομέα ενδιαφέροντος.
Απαιτούμενο υλικό/εξοπλισμός	Πρόσβαση στο διαδίκτυο, Υπολογιστής
Περιγραφή της δραστηριότητας	Για τη διερεύνηση εμπνευσμένων και δοκιμασμένων λύσεων πολιτικής που έχουν εντοπιστεί μέσω έργων στην ΕΕ, ο συμμετέχων θα πρέπει να επισκεφθεί τη διεύθυνση https://www.interregeurope.eu/policy-solutions και να αναζητήσει συγκεκριμένα προβλήματα και να δει αν έχει ήδη προσφερθεί λύση πολιτικής σε αυτόν τον τομέα.
Ερωτήσεις απολογισμού	Βρήκατε αυτό που ψάχνατε; Σας ικανοποίησε η λύση; Τι θα κάνατε διαφορετικά;
Απαιτούμενος χρόνος	30 λεπτά
Με ποιον άλλον τρόπο μπορεί να υλοποιηθεί αυτή η δραστηριότητα;	-

Σημειώσεις για τον εκπαιδευτή/συντονιστή

Παρέχετε συγκεκριμένα θέματα προς αναζήτηση από τους συμμετέχοντες αντί να τους βάζετε να σκεφτούν τα δικά τους.

Περαιτέρω ανάγνωση

Όνομα πόρου	Είδος	Σύνδεσμος
Διαδικασία λήψης αποφάσεων στην ΕΕ	Ιστότοπος	https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/decision-making-process_en
Στήριξη της επιχειρηματικότητας	Ιστότοπος	https://single-market-economy.ec.europa.eu/smes/supporting-entrepreneurship_en
Έξυπνη εξειδίκευση, επιχειρηματικότητα και ΜΜΕ: ζητήματα και προκλήσεις για μια προσανατολισμένη στα αποτελέσματα περιφερειακή πολιτική της ΕΕ	Άρθρο	https://link.springer.com/article/10.1007/s11187-016-9707-z
Υποστήριξη της ΕΕ για τους κοινωνικούς επιχειρηματίες [Policy Podcast]	Βίντεο	https://www.youtube.com/watch?v=2B9JegqPHSk
Πολιτική της ΕΕ και εφαρμογή	Βίντεο	https://www.youtube.com/watch?v=4GPLHuh3NKc
Δημόσιες πολιτικές για την προώθηση της επιχειρηματικότητας: Μια ευρωπαϊκή προοπτική	Βιβλίο	João Leitão, Rui Baptista · 2009
Οι επιχειρηματίες που λείπουν - Πολιτικές για την επιχειρηματική δραστηριότητα χωρίς αποκλεισμούς στην Ευρώπη	Βιβλίο	OECD, The European Commission · 2013

Κουίζ

E1. Οι κοινωνικοί επιχειρηματίες αναζητούν πάντα μη κερδοσκοπικά επιχειρηματικά εγχειρήματα που επικεντρώνονται αποκλειστικά σε προσπάθειες παραγωγής φιλικών προς το περιβάλλον προϊόντων, εξυπηρέτησης μιας υποβαθμισμένης κοινότητας ή εστίασης σε φιλανθρωπικές δραστηριότητες.

- a) Σωστό b) Λάθος

E2. Ο συνήθης επιχειρηματικός κύκλος κάθε εγχειρήματος περιλαμβάνει τη φάση της μίμησης των άλλων και του να κάνεις ακριβώς ό,τι κάνουν για να αποφύγεις τα λάθη.

- a) Σωστό b) Λάθος

E3. Οι πολιτικές της ΕΕ για την επιχειρηματικότητα έχουν συγκεκριμένες ρίζες από τα τέλη της δεκαετίας του 1990 έως τις αρχές της δεκαετίας του 2010.

- a) Σωστό b) Λάθος

E4. Οι πολιτικές της ΕΕ αποφασίζονται αποκλειστικά με βάση τις αποφάσεις της Επιτροπής, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη τα εθνικά συμφέροντα, καθώς το συνολικό συμφέρον της ΕΕ έχει υψηλότερο κύρος.

- a) Σωστό b) Λάθος

E5. Όταν δημιουργούνται πολιτικές, οι ορισμοί πρέπει να έχουν σημασία, διότι όπως υποδηλώνει ο όρος, ο ορισμός μπορεί να είναι υποκειμενικός και διαφορετικός σε διαφορετικούς πολιτισμούς, επομένως οι πολιτικές μπορούν να ερμηνευθούν από τους τοπικούς ορισμούς των χρησιμοποιούμενων όρων.

- a) Σωστό b) Λάθος

E6. Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία αφορά κυρίως τις δασικές πολιτικές και αποσκοπεί στη διάσωση των δέντρων από την κοπή τους.

- a) Σωστό b) Λάθος

E7. Η ψηφιακή επιχειρηματικότητα είναι ιδιαίτερα σημαντική στον σημερινό κόσμο με την πρόοδο των τεχνολογιών κινητής τηλεφωνίας και ιδιαίτερα τη θέση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης στη ζωή των ανθρώπων.

- a) Σωστό b) Λάθος

E8. Όπως και στο παρελθόν και όπως προκύπτει από τις μέχρι τώρα τεκμηριωμένες πολιτικές, οι πολιτικές της ΕΕ για την επιχειρηματικότητα θα συνεχίσουν να συγκλίνουν γύρω από την προώθηση της ανταγωνιστικότητας και της επιχειρηματικότητας των ΜΜΕ.

- a) Σωστό b) Λάθος

E9. Σε αντίθεση με τα οικοσυστήματα καινοτομίας, όπου μπορείτε συνήθως να βρείτε έναν ιδιοκτήτη πλατφόρμας στο κέντρο του οικοσυστήματος, στα επιχειρηματικά οικοσυστήματα κανείς δεν είναι πραγματικά υπεύθυνος.

- a) Σωστό b) Λάθος

E10. Η δικτύωση και η συσσωμάτωση δεν είναι απαραίτητες για τη λειτουργία των επιχειρηματικών επιχειρήσεων, καθώς κάθε επιχείρηση έχει τη δική της επιχειρηματική σφαίρα.

- a) Σωστό b) Λάθος

Βιβλιογραφικές Αναφορές

Ács, Z.J., Varga, A. Entrepreneurship, Agglomeration and Technological Change. *Small Bus Econ* 24, 323–334 (2005). <https://doi.org/10.1007/s11187-005-1998-4>

European Commission, Executive Agency for Small and Medium-sized Enterprises, Tepper, P., McLennan, A., Hirt, R. (2020). *Making socially responsible public procurement work : 71 good practice cases*, Publications Office. <https://data.europa.eu/doi/10.2826/844552>

European Commission. (n.d.). *Fueling Digital Entrepreneurship in Europe*. <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/5313/attachments/1/translations/en/renditions/native>

European Commission. (2013). *ENTREPRENEURSHIP 2020 ACTION PLAN*. Lex Europa. <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0795:FIN:en:PDF>

Legislation. (n.d.). European Union. Retrieved October 26, 2022, from https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/decision-making-process/legislation_en

OECD - Social Entrepreneurship in Europe- An OECD-European Commission Project. (n.d.). Retrieved October 26, 2022, from <https://www.oecd.org/cfe/leed/social-entrepreneurship-oecd-ec.htm>

Programming and implementation. (n.d.). Regional Policy - European Commission. Retrieved October 26, 2022, from https://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/how/stages-step-by-step/

Social Entrepreneur: Definition and Examples. (2021, April 24). Investopedia. <https://www.investopedia.com/terms/s/social-entrepreneur.asp>

UN. (2023). *Recover Better-Economic and Social Challenges and Opportunities*. https://www.un.org/development/desa/en/wp-content/uploads/2020/07/RECOVER_BETTER_0722-1.pdf

